

ANALIZA E POLTIKAVE TË BUJQËSISË DHE USHQIMIT

Të dhëna bazike të lëndës			
Njësia akademike:	Fakulteti i Shkencave të Jetës dhe Mjedisit		
Titulli i lëndës:	Analiza e politikave të bujqësisë dhe ushqimit		
Programi:	Menaxhim në Agrobiznes		
Niveli:	Master (MSc)		
Statusi lëndës:	Obligative (O)		
Viti i studimeve:	Viti 2 / Semestri 3		
Numri i orëve në javë:	3 + 2		
Vlera në kredi – ECTS:	7 ECTS		
Koha / lokacioni:	Do të shpallet		
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof. Dr. Engjëll Skreli		
Të dhënat kontaktuese:	eskreli@ubt.edu.al; +355 692140123		
Përshkrimi i lëndës:	Moduli ka në qendër ciklin e politikave publike (bujqësore) si dhe instrumente dhe metoda të analizës në cdo fazë të ciklit. Cikli i politikave publike, identifikimi i nevojës për ndërhyrje të qeverisë në fushën e politikave të bujqësisë dhe ushqimit, instrumentet e politikës publike, analiza e grupeve të interesit, analiza kosto-përfitime për vlerësimin e alternativave, metoda e analizës shumëkriterëshe dhe metoda e vlerësimit të ekspertit në vlerësimin e alternativave, monitorimi i politikës – menaxhimi i bazuar në rezultate, vlerësimi i politikave publike.		
Qëllimi i lëndës:	Objektivi i përgjithshëm i lëndës është që studentët të zhvillojnë të kuptuarit dhe mendimin kritik lidhur me dizajnimin dhe zbatimin e politikave të ushqimore dhe bujqësore, në kontekstin kombëtar dhe ndërkombëtar. Ky kurs do t'u sigurojë studentëve njohuri, shkathtësi dhe kompetenca lidhur analizën e politikave të bujqësisë dhe ushqimit.		
Rezultatet e të nxënit:	Pas përfundimit të kursit, studentët do të kenë njohuri, kuptueshmëri dhe kompetenca të përmirësuara si vijon: ▪ Kuptojnë dhe zhvillojnë ciklin e politikave, dështimet e tregut në bujqësi dhe zhvillimin rural si dhe mbi instrumentet e analizës së politikave publike në bujqësi; ▪ Vlerësojnë metodat alternativave të politikës bujqësore dhe ushqimore; ▪ Zhvillojnë dhe zbatojnë monitorimin dhe vlerësimin e politikave; ▪ Zhvillojnë dhe sintetizojnë aftësitë dhe kapacitetet mbi analizën e politikave publike në bujqësi; ▪ Zhvillojnë shprehje të përmirësuar të shkruarit dhe të komunikuarit të materialeve mbi politikën publike në bujqësi.		
Ngarkesa e studentit (duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata	3	13	39
Ushtrime teorike/laboratorike	2	13	26

Punë praktike	3	3	9
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	1	15	15
Ushtrime në terren	8	1	8
Kollokfiume, seminare	3	1	3
Detyratë e shtëpisë	1	15	15
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	2	15	30
Përgatitja përfundimtare për provim	1	15	15
Koha e kaluar në vlerësim (teste, kuis, provim final)	3	2	6
Projektet, prezantimet ,etj	3	3	9
Totali			175 orë (7 ECTS)
Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjërata, ushtrime, diskutime, konsultime, projekte kursi, detyra shtëpie, provime.		
Metodologjia e vlerësimit:	▪ Vijueshmëria e rregullt dhe aktive: 10%, ▪ Projekti i kursit: 30%, ▪ Provimi final: 60%.		
Literatura			
Literatura primare:	Skreli, E. (2017, rishikuar) Politikat e Bujqësisë dhe Ushqimit – Aspekte teorike dhe praktike. Universiteti Bujqësor i Tiranës Weerahewa, J., & Jacque, A. (2022). <i>Agricultural Policy Analysis</i>. Springer, Singapore. Bardach, E., & Patashnik, E. M. (2023). A practical guide for policy analysis: The eightfold path to more effective problem solving. CQ press. Kraft, M. E, & Furlong, S. . (2018). Public Policy: Politics, Analysis, and Alternatives. Cq Press. Patton, C., Swicki, D. & Clark, J.. (2015). Basic Methods of Policy Analysis and Planning. Pearson EText. Routledge.		
Literatura shtesë:	Markiewicz, A., & Patrick, I. (2015). Developing monitoring and evaluation frameworks. Sage Publications. Brunelli, M. (2014). Introduction to the analytic hierarchy process. Springer. Berbel, J., Bournaris, T., Manos, B., Matsatsinis, N., & Viaggi, D. (Eds.). (2018). Multicriteria analysis in agriculture: current trends and recent applications. Cham: Springer International Publishing. Smismans, S. (2015). Policy evaluation in the EU: The challenges of linking ex ante and ex post appraisal. European Journal of Risk Regulation, 6(1), 6-26.		

Plani i dizajnuar i mësimit:		
Java	Ligjërata	Ushtrime
<i>Java e parë:</i>	Hyrje në përmbajtjen e modulit dhe politikat e vlerësimit Programi, njohuritë që do të merren, objektivat që do të realizohen dhe kapacitetet që do të formohen. Detyrimet që duhet të përballohen dhe politikat e vlerësimit	– Diskutim: përmbajtja, objektivat dhe rezultatet e te mesuarit – Detyrimet e lendes dhe politika e vlerësimit – Diskutim: Projekti i kursit
<i>Java e dytë:</i>	Cikli i politikave Do të diskutohet në një nivel të mjaftueshëm detajesh mbi fazat e ciklit të politikave publike (identifikimin e problemit, analizën e problemit dhe identifikimin e alternativave të politikës, zgjedhjen e alternativës së politikës, përgatitjen e politikës, zbatimin e monitorimin e saj, si dhe vlerësimin e politikës); cikli i politikave publike është një temë fokale, si një “shtrat” mbi të cilin vendoset gjithë arsenalin e instrumenteve të analizës së politikave publike	– Diskutim: koncepte të rëndësishme të analizës së politikave – Diskutim: Projekti i kursit
<i>Java e tretë:</i>	Udhëzime për shkrimin e materialeve për politikat Përshkrimi i komponentëve të një udhëzuesi për shkrimin e materialeve – analizave dhe studimeve - mbi politikat: subjekti dhe audience, skicimi, struktura: hyrje, analiza (kuadri i analizës, alternativat dhe vlerësimi i tyre, alternative të zgjedhur), konkluzione e rekomandime. Tema do të ndihmojnë studentin të kryejë studime dhe analiza mbi politikat dhe tema “ <i>Guide për shkrimin e materialeve për politikat</i> ” do t’i ndihmojë ata të shkruajnë materialin mbi politikat në mënyrë profesionale. Studentet do të kenë si detyrim paraqitjen e detyrës kurse në formën e një materiali mbi politikat.	– Diskutim: Fazat e ciklit të politikave – Diskutim: Dallimi mes alternativave dhe instrumenteve – Ushtrim: Analiza e problemit dhe zhvillimi i alternativave; – Ushtrim: Analiza SWOT dhe PEST dhe zhvillimi i alternativave.
<i>Java e katërt:</i>	Cikli i politikave & Tregu, shteti dhe instrumentet e politikës Tregu, shteti dhe politika publike; argumentet më të pranueshme të ndërhyrjes së shtetit të tregjeve, përfshirë në tregjet bujqësore; argumente të rëndësishme të ndërhyrjes së shtetit në tregje janë rishpërndarja, konkurrenca jo-perfekte, produktet publike (të klubit, pasuri e përbashkët), eksternalitetet, asimetria e informacionit, etj. Pas kësaj, konsiderohen instrumentet alternative të politikës për çdo mangësi tregu, përfshirë alternativa të tregut të lirë, informacioni, edukimi e këshillimi; ndërhyrja direkte, instrumentet ekonomike, rregullimi dhe legjislacioni	– Diskutim: Dallime mes një studimi dhe një analize politikash – Struktura e materialit politikash – Këshilla mbi tekniken e shkrimit akademik

<i>Java e pestë:</i>	Tregu, shteti dhe instrumentet e politikës Idem	– Diskutim: argumentet e nderhyrjes se qeverise ne tregje – Ushtrime: produktet publike; eksternalitetet ne bujqesi, asimetria e informacionit dhe information jo perfekt dhe aresye te tjera
<i>Java e gjashtë:</i>	Konsultimi dhe Analiza e grupeve te interesit Kuptimi i arsyeve te ndermarrjes se konsultimit; grupet e interesit për politikë; njohja me procedurat e konsultimit (kur, kush, per cfare, si); njohja me praktiken shqiptare dhe reflektim per hapat qe duhen hedhur; Instrumentet e analizës së grupeve të interesit: matrica e analizës së grupeve të interesit, analiza SWOT, diagrama e rrjetes se merimanges, diagrama Venn; shembull mbi matricen e analizës se grupeve te interest.	– Diskutim: teorite e sjelljes dhe instrumentet e politikës publike – Diskutim: Mangesite e tregut dhe instrumentet e preferuara sipas mangesive te tregjeve
<i>Java e shtatë:</i>	Vleresimi i alternativave permes analizes përfitime - Kosto Përmbajtja e analizës përfitime kosto; identifikimi i kostove dhe përfitimeve; vlerësimi i kostove dhe përfitimeve (vlerësimi financiar dhe ekonomik, metodat e vlerësimit për produktet e tregtueshme dhe të patregtueshme, vleresimi i efekteve jo treg; non-market valuation); llogaritja e vlerës neto prezente, dhe normës së brendshme ekonomike të kthimit; rast studimor: analiza përfitime-kosto për Hazard Analysis in Critical Control Points (HACCP)	– Ushtrim: Matrica Interes-Fuqi dhe matrica Qendrim-Aktivitet per analizen e grupeve te interesit – Diskutim: Instrumente te tjere te analizes se grupeve te interesit (diagrama Venn, Cobweb, etc.)
<i>Java e tetë:</i>	Vleresimi i alternativave permes analizes përfitime - Kosto Idem	– Diskutim: Hapat e analizes Perfitime Kosto per vleresimin e alternativave te politikës publike – Diskutim: Analiza ekonomike dhe analiza financiare - dallimi mes cmimeve ekonomike dhe financiare dhe efektet qe nuk kalojne nga tregu – Ushtrim: llogaritja e cmimeve shoqerore per inputet/produktet e tregtueshme dhe ato jo te tregtueshme
<i>Java e nëntë:</i>	Analiza shume-kritereshe Hapat ne nje analize shume kritereshe: percakimi i kontekstit te vendim-marrjes; identifikimi i alternativave; indentifikimi i objektivave dhe kriterëve; pershkrimi i performances se pritur te cdo alternative sipas cdo kriteri; peshimi i cdo kriteri; kombinimi i vlerave dhe rezultateve te	– Ushtrim: Vleresimi i efekteve qe nuk kalojne nga tregu - vleresimi i kontigjences ne rastin e mjedisit; vleresimi i cmimit hedonik; vlere e jetesn statistikore njerezore, etj. – Disktim: Hapat qe ndiqen ne

	cdo alternative per te arritur ne nje rezultat permbledhes; shqyrtimi I rezultateve dhe zhvillimi I nje analize njeshmerie	nje analize shume kritereshe – Disktim: Pema e vlerave te organizates dhe lidhje e tyre me objektivat ne analizen shume kritereshe
<i>Java e dhjetë:</i>	Vleresimi i alternativave te politikave duke perdorur 'expert choice' Kushtet ne te cilat mund/duhet perdorur expert Choice; objektivat/kriteret dhe alternativat ne expert choice; procedura e vleresimit: krahasim ne cift i alternativave sipas objektivate; menyra e hartimit dhe zbatimit te pyetsorit/intervistes; analiza e ndjeshmerise; menyra e intergrimit te analizave ne raportin e analizave se politikave	– Disktim: Objektivat dhe kriteret ne analizen shume kritereshe – Disktim: Zhvillimi i alternativave dhe menyra e vleresimit te kriterave dhe alternativave
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Monitorimi i politikave Monitorimi i politikave: treguesit e inputeve, produkteve, rezultateve ndërmjetëse/statusit dhe impaktit, efienca, efektiviteti, impakti dhe relevanca e politikave, përdorimi i rezultateve të monitorimit; treguesit e monitorimit te politikave te zhvillimit rural te BE-se	– Diskutim: Hapat per instalimin dhe perdorimin e "expert choice" – Praktike: Instalimi i programit expert-choise – Praktike me perdorimin e programit "expert choice"
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Monitorimi i politikave Idem	– Praktike me perdorimin e programit "expert choice" per vleresimin e alternativave - projekti i kursit
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Keshilla mbi prezantimin e projektit Leksioni perqendrohet ne keshilla mbi shkrimin dhe prezantimin ne power point te detyres Prezantim në ppt	– Prezantimi i detyres se kursit
<i>Java e katëmbëdhjetë:</i>	Vleresimi i politikave Kuptimi i vleresimit te politikave; vleresimi: logjika e nderhyrjes dhe treguesit; metodat e vleresimit te politikave- eksperimenti si metode baze per matjen e efektit neto te nderhyrjes; vleresimi i programeve te zhvillimit rural te Be-se: procesi i vleresimit ne BE, detyrat e vleresimit, shembull pyetjesh vleresimi	– Prezantimi i detyres se kursit
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Vleresimi i politikave Idem Përmbledhje dhe diskutim	– Prezantimi i detyres se kursit
Politikat akademike dhe kodi i sjelljes		
▪ Studentët duhet të jenë të vetëdijshëm dhe të respektojnë institucionin dhe Kodin e etikës. ▪ Studentët duhet të respektojnë orarin e leksioneve, ushtrimeve dhe të jenë të vëmendshëm. ▪ Është e detyrueshme posedimi dhe paraqitja e ID studentor në teste dhe në provim. ▪ Gjatë përpilimit të projekteve të lëndës, studentët duhet t'u përmbahen udhëzimeve të dhëna nga profesori. ▪ Gjatë provimit është i ndaluar përdorimi i celularëve.		